

Vastine Paloselle

JARKKO S. TUUSVUORI

Allekirjoittaneen Schopenhauer-suomennos ja -toimite *Taito olla ja pysyä oikeassa* (2005) pääsi *Politiikka*-arvostelun esineeksi (2/06), vieläpä ensiluokkaisen asiantuntijan, professori Kari Palosen käsittelyyn. Ruodinnassa Suomentajan jälkisanaa luonnehditaan jopa samalla laatumääreellä kuin Olbrechts-Tytecan ja Perelmanin klassikkoteosta: ”massiivinen”. Tästä ei harmittavasti voi tehdä päihdyttäviä johtopäätöksiä, sillä arvio on nuivanlainen. Mutta kritiikin kritiikille jää tilaa, Palonen kun ei nyt esimerkillistä niinkään meikäläisen ’retorisen käänteen’ kiistatonta kätilytään, vaan toista luomustaan, legendaarista KPR-luentaa. Murheellisesti se ei näytä enää tuottavan mitään osuvaa uutta, pystyypä vain noukkimaan arvostelutavasta tekstistä esiin arvostelijan omat ennakkoluulot.

Palonen antaa ymmärtää, että Jälkisanassa asetetaan harhaisen lattealle kannalle, jonka mukaan politiikka on likaista peliä: ”Filosofien à la Tuusvuori on näköjään vaikea ymmärtää sitä, mistä parlamentaarisisessa politiikassa on kysymys.”

Tähän näkemään innoittaneessa kohdassa ei kuitenkaan tule esille Tuusvuoren asiaankuulumaton mielipide, vaan Benthamin oma näkemys. Kuten Jälkisanassa selostaa, Jeremy Bentham laati esityksensä parlamenttikiiostoissa käytetyistä strategioista jyrkän moralistiseksi listaksi vältettäviä vilpistelyjä. Kun Palonen lisää, että ”Tuusvuoren tapa asettaa Bentham [...] Hamiltonia vastaan voidaan myös kyseenalaistaa”, selviää viimeistään, ettei hän ole lukenut Benthamin kovin huonosti tunnettuja politiikkakirjoja, tai vain yhtä kehnosti kuin Tuusvuoren Jälkisanan (tässä on lisäsyys kannattaa lämpimimmin Palosen toivetta Hamiltonin

ja Benthamin suomentamisesta). Vastakohtaan asettaa nimittäin Bentham eikä Tuusvuori: Bentham rakentaa esityksensä vasiten Hamilton-kritiikin pohjalle.

Vain Palosen kuvauksen lukeneille tuleekin yllätyksenä, että Jälkisanassa korostetaan sofistien poliittisia saavutuksia (s. 98–104). Sivumennen sanoen tämä painotus johti toiset politiikan tutkijat järjestämään Tuusvuoren kanssa retoriikkaan ja demokratiaan keskittyneen symposionin Lapin yliopistoon viime toukokuussa.

Edelleen Jälkisanassa todetaan Palosen vihjailujen vastaisesti, että pejoratiivisesti ymmärretty eristisyys on muun muassa Schopenhauerin avulla tajuttavissa ”otolliseksi kansalaistaidoksi” (s. 110). Koska Palonen vääristää, että Jälkisanassa tapahtuva Schopenhauerin tekstin kontekstuaalitus on filosofisesti kaventava, ilmoitettakoon, että siinä nimenomaan varoitetaan filosofianhistoriallisesta typistyksestä (erit. s. 112). Palosen lausuma retoriikan jäämisestä Jälkisanassa ”taka-alalle” on oikeutettu korkeintaan sikäli, että retoriikan historiaa limitetään siinä logiikan historiaan, josta politologia à la Palonen ei voi odottaakaan paljon perustavan. Schopenhauerin työlle rakennetaan suomenosviitteissä ja Jälkisanassa selvästi laaja-alaisempi merkitysympäristö kuin sen muunkielisissä laituksissa.

Parlamentaarista politiikkaa ei totisesti pidä leimata konnuudeksi; sitä ei tule sotkea akateemisen resensioinnin kaltaiseen vinoutteluun. Kun Palonen päättää kritiikkinsä lisäläksyjen antoon, käy ilmi, että Jälkisanassa olisi selvinnyt vähemmän moittein, jos siinä olisi esiintynyt enemmän lausekkeita mallia ”Palonen 1985”. Palosen loistavaa kirjoitus-

ta sofisteista eräässä filosofisessa aikakauslehdessä (*niin & näin* 1/97) olisi voinutkin lainata. Sen jälkeen näyttäisi retorinen luku- ja kirjoitustaito huienneen.

Erityisten oikomisten perään on paras muotoilla muuan yleisempi näkökohta. Liian moni politiikan tutkija tapaa tehdä arkisimmasta työstään, elementaarimmasta otteestaan kriittisen uroteon. Nämä sankarit loihdivat esiin fantastisen filosofin, joka on loitontunut olevista oloista ja elävästä elämästä eikä saata käsittää tosiasiallista toimintaa tai käy-

täntöjä. Vastaukset tälle olkinukelle palautuvat turhan tiuhaan sovinnaiseen tervehdykseen oppialarajalta: ”Näin meillä.” Herooiset politiikkatietäjät itse sekä tunnistavat asiain raadollisuudet että välttyvät moralisoimasta niitä. Ja hekumallisimmillaan he kokevat olevansa lähimpänä todellista tapahtumista, kun intoilevat eräänlaisen slipoveri-, sandaali- ja sähköpostisubversiivisyyden merkeissä jonkin teoreettisen oivalluksensa äärellä. Kaikessa fascinoivuudessaan tämä tuottaa fasiilia kritiikkiä.